

L'ESQUEMATISME KANTIÀ:

LA COPERTINENÇA DEL TEMPS I EL DIR MODERNS

“Casa, lugar, habitación, morada: empieza así la oscura narración de los tiempos: para que algo tenga duración, fulguración, presencia: casa, lugar, habitación, memoria: se hace mano lo cóncavo y centro la extensión: sobre las aguas: ven sobre las aguas: dales nombres: para que lo que no está esté, se fije y sea estar, estancia, cuerpo: el hálito fecunda al humus: se despiertan, como de sí, las formas: yo reconozco a tientas mi morada.”

BET, *Tres lecciones de tinieblas*. Jose Ángel Valente

En aquest treball ens proposem estudiar la copertinença entre el dir i el temps en la concepció de la filosofia moderna. Mitjançant el que Kant exposa a *La crítica de la Raó Pura*, descobrirem que aquests dos termes són, de fet, dues cares d'una sola cosa que és el *coneixement*. Veurem també que fins i tot abans de tenir el significat actual, en l'època grega, també és produïa una dependència essencial entre *temps* i *dir*.

Kant s'adona que el coneixement és una cosa en la qual sempre ens trobem i que aquest és la distinció que fem entre allò que considerem com a vàlid i com a no-vàlid. Seguint un camí epagògic, Kant es pregunta en què consisteix aquesta validesa. Des d'un principi descobreix que el que diem que és cert és d'un enunciat, i per tant tindrà alguna cosa conceptual; però alhora, donada la finitud cognoscitiva de l'home, el coneixement tindrà també un caràcter receptiu. D'aquesta manera, la validesa de l'enunciat estarà vinculada a una representació i consistirà en la reunió de la pluralitat d'impressions –la *intuïció*– sota la unitat dels conceptes.

Emprenent, doncs, dos camins, per una banda el de la sensibilitat i per l'altra el de l'intel·lecte, Kant, busca què és allò *a priori* –anterior i legitimador de tota experiència– en cada un dels dos casos, és a dir allò present en tot coneixement pel sol fet de ser-ho. Kant s'adona que el temps serveix com a base de tota representació, i les *categories*, que representen les funcions del llenguatge, estan presents en tot judici sintètic –i per tant qualsevol enunciat que connecti una intuïció amb un concepte i conseqüentment aporti coneixement.

En l'*esquematisme* Kant es pregunta per la síntesi, que es pot entendre com un esquema de construcció on es reuneix la pluralitat de la intuïció i la unitat del concepte, i veu que l'esquema de cada concepte és aquell procedir constructiu que el connecta amb una intuïció. L'eix de l'esquematisme té lloc en preguntar-se per l'esquema d'uns conceptes molt especials: les categories, la forma del concepte, el concepte pur i descobrir que elles, vistes com a procedir constructiu no són altra cosa que la forma pura de la intuïció, és a dir el temps.

“Ara bé, una determinació transcendental del temps guarda homogeneïtat amb la categoria [...] i és igualment homogènia amb el fenomen.”

Ja que Kant no va especificar-ho, a partir de la diferents fragments com l'anterior i de la seva interpretació, hem volgut determinar una hipòtesi de la manera com s'estableix aquesta relació entre la taula dels judicis - classifica les funcions del llenguatge tant dels judicis que aporten coneixement com dels que no- amb les categories, i la correlació entre cada una de les categories i el temps.

Finalment hem pogut veure que a Grècia es dóna una relació essencial entre dir i temps -de la qual prové la nostra- ja que el *ser* té lloc en el dur a presència, en el dir desocultant del poeta -literalment qui produeix- es fa la cosa, s'esdevé en aquest procés, que és un dir i alhora és l'intern constituir-se d'aquella cosa, el seu *temps*, relació essencial, doncs, que en part recull el poema de J. A. Valente, *Bet*.